

## **HOOFDSTUK VII:**

### **"NA MIJN DOOD ZAL IK NOG MEER LAWAAI MAKEN!"**

#### **Het werk gaat door**

Met het overlijden van Pater Pio kwam er geenszins een abrupt einde aan wat hij had opgezet. San Giovanni was voor velen een belangrijke plaats in hun leven geworden en dit bleef zo. Dagelijks bezochten pelgrims de catacombe met het graf van Pater Pio. Sinds de vroege Kerk weet het hart van de gelovigen dat de graven der martelaren en van de heiligen een raakpunt tussen Hemel en aarde is. De gebedsverhoringen verkregen bij het graf van Pater Pio stromen binnen. De stevige massieve marmeren tombe geeft aan dat Pater Pio een blijvende rots is, waarop we mogen steunen.

Het klooster is inmiddels zo verbouwd, dat pelgrims door bepaalde gangen de belangrijke plaatsen uit Pater Pio's leven kunnen bezoeken. De rondgang leidt langs zijn cel, het koor waar hij de stigmata ontving met het Kruisbeeld nog aanwezig, de kapellen waar hij Mis las en de biechtplaatsen. De laatste verbouwing was die van een grote biechtkapel, waar mensen in meerdere talen de hele dag door kunnen biechten. Pater Pio's zending werkt hier door! Het Sacrament is immers niet gebonden aan hem. Elke priester heeft de volmacht -en plicht- biecht te horen. Het is een gezond teken dat dit biechten na de dood van de gestigmatiseerde is doorgegaan.

Naast het klooster is tegen de berg een indrukwekkende kruisweg verschenen. Op de dag voor Pater Pio's dood werd ermee begonnen. De ontwerper heeft de ruimte en de natuur van de berg benut. In de vijfde statie is Simon van Cyrene niemand minder dan Pater Pio! Het bidden van de kruisweg is volkomen in de geest van Pater Pio. Stap voor stap probeert men zich te verenigen met het verlossend Lijden van de Heer. Onder aan de voet staat dan ook een beeld van Pater Pio waarvan de opgeheven zegende arm zich strekt over ieder die de kruisweg gaat bidden.

De Casa Sollievo della Sofferenza is inmiddels verdrievoudigd en telde twintig jaar na Pater Pio's dood 1200 bedden. Een pauselijk nuntius is de verantwoordelijke en de Franciscanen zorgen voor de geestelijke bijstand en dagelijkse Missen in de kapellen van de kliniek. Het groeit mee met de moderne medische wetenschap en heeft 300 verpleegkundigen in dienst. De ziekenkamers zijn overigens niet groot, maar zien uit over de vlakte heen op de zee, zoals Pater Pio dit gewild had. Een tweede initiatief was de oprichting van centra voor spastische kinderen. Dit begon in 1971 voor 100

kinderen en 25 jaar later staan er ook opvanghuizen in Manfredonia en Termoli, samen goed voor 2000 kinderen<sup>1</sup>. De voor het christendom zo kenmerkende aandacht voor zieken en hulpbehoevenden is hier door Pater Pio nieuw leven ingeblazen. Hij had als jongen immers al opgemerkt, dat God niet iedereen geneest en dat daarom niemand ontslagen is van de plicht te helpen het lijden van anderen wat te verlichten.

Aan weerskanten van de eens verlaten weg, die het klooster verbindt met het dorp, is een zee van huizen en pensions verschenen. En San Giovanni groeit nog door. De hijskranen zijn een vast silhouet aan de rand van de stad. De periode dat pelgrims in de open lucht moesten overnachten is lang voorbij. Niet on-luxe pensions staan ter beschikking, waardoor een bezoek aan San Giovanni altijd ook iets 'vakantie-achtigs' heeft. Dit is niet erg, men pelgrimeert ook om even op adem te komen en waarom zou wat comfort hieraan niet mogen bijdragen, mits dit niet de boventoon gaat voeren.

Maar San Giovanni wordt ook het centrum van conferenties, meetings van Katholieke bewegingen, voor congressen over Pater Pio en ontmoetingen van de gebedsgroepen en natuurlijk van liturgische vieringen. Mede hierom werd met de bouw begonnen van een reusachtige kerk achter het klooster, iets de berg af. Deze werd in 2004 geconsacreerd en sinds 2010 rust het lichaam van Pater Pio hier in de crypte.



## Verspreiding van de boodschap

Na de Tweede Wereldoorlog vertelden de soldaten die in San Giovanni waren geweest thuis over Pater Pio. Zij waren de eerste 'promotors'. In de jaren er na volgde de 'mond-tot-mond reclame' -als dit wereldse begrip gepast is- van de mensen die op een speciale manier geraakt waren door hun bezoek aan Pater Pio. De faam van Pater Pio verspreidde zich over de wereld. De gebedsgroepen hadden hierin ook een speciale rol. Zonder naar San Giovanni te reizen was er toch de mogelijkheid verenigd met Pater Pio te bidden.



Na de dood van Pater Pio kregen publicaties een belangrijk aandeel in de bekendheid van deze pater. Er verscheen een stripboek voor de jeugd, dunne fotorijke brochures voor een breed publiek en uitvoeriger biografieën. Eindelijk werden ook de brieven in een editie met inleidingen en commentaar in vier delen uitgegeven. De Engelse vertaling maakte die

toegankelijk buiten Italië. In 1993 verscheen van het eerste deel de Nederlandse vertaling, een werk van geduld. Tussen de toename van uitgaven over godsdienst en Christendom is dit een van de meest oorspronkelijke en verrijkende publicaties. Want deze brieven zijn niet op maat gesneden van de huidige mentaliteit, maar getuigen direct van een leven dat doortrokken is van een echte Godsontmoeting.

Naast deze brieven-editie heeft het tijdschrift over Pater Pio zijn boodschap over de wereld uitgedragen. De Italiaanse, Franse, Duitse en Engelse edities begonnen niet lang na Pater Pio's overlijden. Nadien verschenen Spaanse en Portugese uitgaven. De internationale titel "El Voce/La Voix/Die Stimme/The Voice/La Voz/A Voz", dat wil zeggen 'de stem' van Pater Pio is een vondst van Mgr. Vailati, oud-bisschop van Manfredonia. Hij pleitte ervoor dat 'de stem van Pater Pio' overal de mensen zou blijven bereiken. Het programma van het tijdschrift is duidelijk. "Ze wil zijn gestalte tekenen als mens en heilige, zijn integriteit veiligstellen, de authentieke aspecten van zijn spiritualiteit bijeenbrengen, de religieuze en caritatieve bewegingen, die rond hem ontstaan zijn, volgen, informatie geven over het zalig- en heiligverklaringsproces, verkeerde ideeën die de ronde doen corrigeren, het leven rond het klooster beschrijven en tenslotte getuigenissen geven van de genaden die aan zijn voorspraak worden toegeschreven."<sup>ii</sup> In aansluiting op de vertaling van de Brieven in het Nederlands is in 1994 ook een Nederlandse editie van het tijdschrift begonnen voor Nederland en Vlaanderen. Zij volgt het boven gegeven programma van de anderstalige edities. Geen andere persoon in de Kerk kent dit verschijnsel van een tijdschrift in zeven talen. Het 'lawaaï' waar Pater Pio over sprak, dat hij na zijn dood zou maken, omvat zeker de klank van zijn stem, die regelmatig langs de tijdschriften in de huizen weerklinkt.

Buiten deze lijnen die van en naar San Giovanni leiden, is de verspreiding van prentjes, relikwieën, beelden en brochures natuurlijk een circuit waarlangs vele vrome mensen met hem kennismaken. Maar eigen aan dit materiaal is dat de bijgegeven informatie niet altijd betrouwbaar hoeft te zijn. Doch wanneer iemand op zoek gaat naar wie deze man nu werkelijk is en op zijn Brieven, tijdschrift of biografie stuit is het gevaar voor mistekening geweken. Nog verder gaat het met een bezoek aan San Giovanni zelf!

Maar we mogen ook niet voorbij gaan aan een ander fenomeen, waaraan Pater Pio onderworpen wordt. Zijn naam duikt regelmatig op in sensatieboeken en programma's. Het zijn van die werken met kleurrijke voorplaten, schreeuwende teksten en populaire verhaaltjes met een religieus magische bijmaak. En TV-programma's rond mystiek, occultisme en New Age waarin elke heldere onderscheiding niet aan bod kan en mag komen. Ze

zijn 'de flutromannetjes' en 'soapseries' binnen de religieuze belangstellingswereld. Pater Pio wordt daar in ten tonele gevoerd als de wonderdoener, de vliegende monnik, de man met de bebloede handen. In dit werk is hij een katholieke fakir, in een ander een paragnost. Volgens deze is alles psychologisch te verklaren, een ander leidt het af uit Pater Pio's 'reïncarnaties'... In dit werk staat dat hij alle religies gelijkwaardig acht, dat hij een gnosticus is die de verlichting haast bereikt heeft, alleen zijn katholiek-blijven stond nog in de weg... Maar voor anderen is hij weer een verwerpelijk conservatieve priester, die het maar over zonde heeft, een anachronisme uit de "middeleeuwse geschiedenis"<sup>iiii</sup>, een man vol bijgeloof enz. enz. Zolang iemand zijn eigen visie verkiest boven de historische gegevens kan men van Pater Pio natuurlijk van alles maken. Maar men moet dan wel goed bedenken, dat men 'de internationale mensenrechten' overschrijdt. Die pleiten er immers voor, dat wij elkaar 'vrij laten', dat wil zeggen elkaar de ruimte geven te zijn wie we zijn. Dat mag men ook voor de overledenen, voor Pater Pio verwachten! Ook hij verdient de ruimte om te laten zien wie hij werkelijk is, ook al gaat dat tegen vooroordelen in. Hijzelf zal dit niet opdringen, zijn taal is een nederige taal, een stille stem. En dan nog een stem die nauwelijks over zichzelf spreekt, maar altijd over God, Christus en Maria. Zo was Pater Pio, of men dat nu kan waarderen of niet.

Tenslotte nog een woord over de mening van sommigen, dat Pater Pio aan deze en gene boodschappen zou doorgeven. Van verschillende kanten komen deze geluiden op. Het kan natuurlijk zo zijn, dat hemelingen mensen op aarde iets meedelen. De 'stemmen' van de heilige Jeanne d'Arc, de ontmoetingen van Teresa van Avila met Sint Jozef e.a. zijn betrouwbaar genoeg. Toch blijft het altijd een terrein waar men voorzichtig moet zijn. Allereerst omdat het een mystieke wet is, dat een boodschap uit de Hemel vermengd kan worden met de eigen inbreng van degene die ze ontvangt. Ten tweede omdat zulke boodschappen een plaats kunnen claimen of toegekend krijgen boven de leer van de Kerk en het gezag van Paus en bisschoppen. Het verstandigste is er niet naar te zoeken. Waar ze in iemands leven ineens 'binnenkomen' wordt vanzelf wel duidelijk hoe men daar mee om moet gaan. Maar daarbij mag nooit en te nimmer afgeweken worden van de Traditie van de Kerk en van een gehoorzaamheid aan Kerk, Leergezag en de lokale bisschop, zoals Pater Pio dat heeft voorgeleefd. Zo hij al 'boodschappen' aanreikt, dan zal hij toch nooit een andere koers varen, dan hij in zijn leven heeft uitgezet? Vandaar dit werk over zijn zending. In die zending zal hij bij de troon van de Allerheiligste Drie-eenheid nu verder werken en bidden, en 'lawaai maken'.

## Tussen cultus en verering

Pater Pio heeft na zijn dood ontelbaren aangesproken en in hen de belangstelling gewekt naar zijn wonderlijke persoonlijkheid. Men bidt tot hem en vraagt zijn voorspraak. Als hij op aarde al zo vaak door God verhoord werd, dan zeker nu hij in de Hemel is. En men probeert de boodschap van de pater serieus te nemen en een leven te leiden van gebed, een trouw naderen tot de Sacramenten, hulp aan de naaste en het lijden opdragen voor zover dat haalbaar is. Dit is een verering, die begrepen heeft dat waardering voor Pater Pio inhoudt met hem de weg te betreden die Christus' Weg is.



Maar naast deze beweging komt het ook voor dat verering is doorgeslagen in een cultus<sup>iv</sup>. Al tijdens zijn leven werd Pater Pio benaderd als een cultufiguur. Hij werd beschouwd als een almachtige wonderdoener, van wie men stukjes habijt probeerde af te scheuren als talisman. "*Dat is heidens! Fanatisme!*", schreeuwde hij dan uit<sup>v</sup>. Na zijn dood is deze cultus niet minder geworden. Her en der duiken groepen op, die Pater Pio claimen voor hun eigen 'devoties' en opvattingen, die vaak alle proporties te buiten gaan. En Pater Pio zou aan hen van alles doorgeven als had men hem aan de telefoon. Foto's waarop allerlei 'onverklaarbare' lichtverschijnselen te zien zijn rond een beeld van Pater Pio, of andere mirakelen en dreigboodschappen worden op zijn naam gezet.

Pater Pio zelf heeft indertijd heel goed aanvoeld hoe noodzakelijk het zal blijven, dat zij die echt zijn vereerders en navolgers willen zijn zich verenigen in de gebedsgroepen. De priester en lokale bisschop en de statuten staan dan garant voor een gezonde devotie. Op deze wijze is men ook verbonden met de universele verering van Pater Pio. Want die cultusgroepjes stellen zich snel op als "wij en Pater Pio" tegenover een afvallige wereld én Kerk. Het leven van Pater Pio laat echter niets van deze enghartigheid en sektarische neiging zien.



In San Giovanni stromen de aan Pater Pio toegeschreven wonderen en boodschappen binnen. De paters daar gaan er zeer nuchter mee om. Natuurlijk ontkennen zij Pater Pio's invloed niet, en in het tijdschrift publiceren zij gebedsverhoringen, die soms inderdaad wonderen zijn. Maar voor hen is overduidelijk, dat Pater Pio in de Hemel niet een andere weg inslaat, dan welke hij op aarde ging. Een zending verandert niet wanneer iemand overlijdt, maar wordt dieper en universeler. Aan een heilige als Thérèse van Lisieux is dat goed te herkennen. Zij ontdekte de weg naar Gods barmhartige Liefde aan het Kruis die in volkomen overgave te beantwoorden is. En na haar sterven beweegt ze ontelbaren om diezelfde ontdekkingstocht af te leggen, tot op de dag van vandaag. Zo zal Pater Pio doorgaan met de mensen te leiden op de weg van bekering in de Biecht, van mee-offeren met de Eucharistie, van volharden in het gebed en vooral de Rozenkrans, van een proberen het lijden te verenigen met Jezus en van hulp bieden aan de naaste. In eerste instantie dus niets wonderlijks en particuliers.

In de verering van Pater Pio zijn enkele groten ons voorgegaan. Moeder Teresa van Calcutta kwam om bij zijn graf te bidden. In 1987, het eeuwfeest van Pater Pio's geboorte, bezocht Wojtyla, nu als Paus, San Giovanni. In zijn toespraak tot de Franciscanen vatte de Paus samen hoe Pater Pio het

door het Tweede Vaticaans Concilie uitgetekende priesterschap gestalte heeft gegeven door zijn plaats aan het altaar en in de biechtstoel, door zijn zorg voor de zieken. Geen woord over de stigmata en wonderen, alleen over zijn zending, die voor iedere priester, die trouw wil zijn aan het Concilie, ook te beleven is.<sup>vi</sup>

Het woord dat Paulus ooit geschreven heeft "Wees mijn navolgers, zoals ik het ben van Christus"<sup>vii</sup>, zou Pater Pio ook in de mond kunnen nemen. Want deze oproep corrigeert elke cultus tot de ware verering, een navolgen van Pater Pio om Christus te volgen met hart en ziel, met verstand en kracht.

### **Het proces van zalig- en heiligverklaring**

De waardering, die Paus Joannes Paulus II in 1987 uitsprak was geen officiële zaligverklaring. Hiervoor moest een heel proces doorlopen worden, dat tijd, energie en geld kostte<sup>viii</sup>.

De eerste fase was een verzamelen van zoveel mogelijk gegevens over de persoon van Pater Pio en het indienen van een aanvraag tot zaligverklaring bij het bisdom waar hij mee verbonden was, Manfredonia. Hier werd gekeken of alles wel de moeite waard is! Met het aanvaarden van de aanvraag begon het proces pas officieel. Vanwege de omvangrijke documentatie over Pater Pio is dit pas in 1983 gestart. Twee instanties gingen vervolgens aan het werk. Het kerkelijke tribunaal hoorde getuigen. Voor de zaak van Pater Pio zijn dat 73 personen geweest. En een historische Commissie ging de levensloop en geschriften na, niet in een vogelvlucht, maar dag na dag uit zijn leven en regel na regel uit zijn pen! Na zeven jaar leverde het bisdom in januari 1990 104 boekdelen met informatie af in Rome bij de Congregatie van de Heiligverklaringen. Een enorm werk was verzet, dat een enorm werk had opgeleverd! In Rome zijn deze 104 boeken opvallend snel beoordeeld, en in december van hetzelfde jaar als bruikbaar aanvaard. Pater Pio mocht vanaf nu "dienaar Gods" genoemd worden.

De tweede fase kon beginnen. Daarin werd vanuit die 104 boeken een samenvatting gemaakt, de zogeheten *Positio*, die in vijf delen uiteen viel. Deel I poneert dat het deugdenleven van Pater Pio voldoende grond biedt voor een verzoek tot zalig-en heiligverklaring. Hierin beschrijft men zijn leven in geloof, hoop en liefde, zijn deugden, zonder ook maar een regel te wijden aan zijn charismata, stigmata en wonderen. Om deze laatsten is nog nooit iemand heilig verklaard, ook al denken velen dat! Het leven "zoals Christus" geleefd heeft, namelijk in volkomen liefde voor God en de naaste,



is hetgeen telt voor een heiligverklaring. Deel II geeft de 73 getuigenissen. Deel III een biografie. Deel IV toetst de vruchten van zijn deugdzaam leven, zoals het ziekenhuis en de gebedsgroepen, de bekeringen e.d. Hier worden ook de stigmata en charisma's onderzocht. Deel V is een register op trefwoorden. Het samenstellen van deze *Positio* was een zeer tijdrovend werk, dat bovendien maar door weinig mensen gedaan kon worden.

De derde fase hield in dat de *Positio* door een commissie grondig werd bestudeerd. In dit stadium zocht men ook tegenargumenten, vroeger het werk van "de advocaat van de duivel." Dat is een zinvolle benadering omdat schijnbare problemen -b.v. Pater Pio's felle reacties en soms wat beledigende grappen- ingepast kunnen worden in het geheel. Heiligheid is niet perfectie, maar leven ten dienste van een zending! Toen de commissie een positief oordeel gaf, was het aan de Paus dit te bevestigen. Vanaf dat moment mag iemand "eerbiedwaardig" genoemd worden.

De vierde fase die volgde, was die van de onderscheiding van een wonder. Het ging niet om een wonder, dat tijdens Pater Pio's leven gebeurd is, maar dat had plaatsgevonden na zijn dood. Pater Gerardo Di Flumeri, vice-postulator van de zaak van Pater Pio, verklaarde dat er heel veel meldingen binnenkwamen. Deze werden uiterst grondig, op het sceptische af, onderzocht. Uiteindelijk werd een wonder op voorspraak van Pater Pio erkend, de medisch onverklaarbare genezing bij een vrouw van kanker in een ver gevorderd stadium.

Pas toen dit wonder erkend was ging de Kerk, bij monde van de Paus, over tot de zaligverklaring, 2 mei 1999. Deze verklaring betekent allereerst, dat de Kerk plechtig bevestigt, dat deze persoon in de Hemel is en dus een voorspreker bij God. Ten tweede geeft een zaligverklaring ruimte aan de lokale verering van de persoon. Ten derde wordt de persoon erkend als een veilige Katholieke gids en voorbeeld voor anderen.





De Heiligverklaring volgde relatief snel in 2002. Deze bevestigde de wereldwijde verering voor de Kapucijn. De Pausen sindsdien hebben of San Giovanni Rotondo bezocht of op andere wijze blijk gegeven van hun verering. In het Jaar van Barmhartigheid 2015-2016 had paus Franciscus de relikven van twee 'biechtheiligen', naar Rome laten brengen, van Pater Pio en van Leopold Mandić.



En Pater Pio heeft zelf nooit op de zalig- en heiligverklaring gewacht, maar is vanuit de Hemel direct aan de slag gegaan. "*Na mijn dood zal ik nog meer doen. Mijn echte zending zal dan beginnen.*"<sup>ix</sup>

i. Zie *Voice*, 1977, nr.2, blz.10-12: Mary E. Ingoldsby, *Live at the spastic centre*.

ii. *The Voice*, 1977, nr.1, blz.1

iii. **Ruffin**, blz.365.

iv. Cultus: dit woord wordt hier gebruikt met de populaire betekenis van 'overtrokken verheerlijking', hier van een persoon. Dus niet naar de Latijnse oorspronkelijke betekenis van 'verering' (*Marialis cultus*) of 'eredienst'.

v. **Ruffin**, blz.293.

vi. Toespraak in *The Voice*, 1987, nr.11, blz.15-16.

vii. Fil.3,17.

viii. Zie over de gang van zaken rond het proces van zalig- en heiligverklaring het journalistieke boekje van Bart **Lauvrijs**, *Zalig- en heilig-verklaringen. Damiaan en anderen. Historiek, spiritualiteit en procedure*, Tabor, Brugge, 1995.

ix. **Ingoldsby**, blz.168.

### Verklaring van de gebruikte afkortingen

|                  |  |
|------------------|--|
| <b>Arni</b>      | Broeder Arni <b>Decorte</b> , <i>Padre Pio</i> , Bierbeek 1987.  |
| <i>Brieven</i>   | Pater <b>Pio</b> , <i>Brieven. Briefwisseling met zijn Geestelijke Leiders 1910-1922</i> , Berlicum-Tielt 1993, vertaald door pater Dr.Chr.Niederer S.J. |
| <b>Derobert</b>  | Père Jean <b>Derobert</b> , <i>Padre Pio, transparent de Dieu. Portrait spirituel de Padre Pio au travers de ses lettres</i> , Hovine, Marquain 1987.    |
| <i>De Stem</i>   | <i>De Stem van Pater Pio</i> , tweemaandelijks tijdschrift van de Stichting de Stem van Pater Pio, Berlicum. 1 <sup>ste</sup> nummer maart 1994.         |
| <b>Ingoldsby</b> | Mary E. <b>Ingoldsby</b> , <i>Padre Pio. His Life and Mission</i> , Dublin 1984 <sup>2</sup> .   |
| <i>KKK</i> .     | <i>Katechismus van de Katholieke Kerk</i> , Brussel-Utrecht 1995.  |
| <b>Ruffin</b>    | C.Bernard <b>Ruffin</b> , <i>Padre Pio: The True Story</i> , revised and expanded edition, Huntington, Indiana 1991.                                     |
| <i>The Voice</i> | <i>The Voice of Padre Pio</i> , maandelijks tijdschrift, Capucin Friary, San Giovanni Rotondo. 1 <sup>ste</sup> nummer februari 1971.                    |